Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 90801
2509 LV 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer	uw kenmerk	bijlage(n)
betreft	**ons kenmerk**	**datum**
Uitvoeringstoets wetvoorstel op jeugdverblijven	ECSD/U201400704	18 maart 2014

Geachte heer/mevrouw,

Op 12 maart 2014 hebt u ons per mail verzocht een uitvoeringstoets te doen op het wetsontwerp Vaststelling van bepalingen op het gebied van jeugdverblijven (Wet op de jeugdverblijven) en de memorie van toelichting. Graag voldoen wij hiermee aan uw verzoek.

Het wetsontwerp beoogt regels in te voeren, teneinde eisen te stellen aan jeugdverblijven. In onze beoordeling hebben we een aantal onduidelijkheden en problemen geconstateerd die verdere aandacht nodig hebben bij het onderhavige wetsontwerp.

Wij zullen hieronder artikelsgewijs ingaan op de bezwaren/belemmeringen die wij zien bij het huidige wetsontwerp.

Artikel 1
De houder is volgens dit artikel ‘degene die het jeugdverblijf in stand houdt’. Gemeenten vragen zich af of, gezien het feit dat jeugdverblijven op basis van vrijwilligs draaien, altijd duidelijk is wie de houder van het jeugdverblijf is.

Artikel 2
In artikel 2 wordt gesteld dat een houder een eenmalige melding moet doen van het instandhouden van een jeugdverblijf. Voor gemeenten is onduidelijk wat de vorm en het doel van de melding zijn. En wat de gevolgen zijn na ontvangst van een melding danwel van het uitblijven van een melding. Hierdoor rijst de vraag of de wet op dit punt uitvoerbaar (genoeg) is.
Tevens wordt niet aangegeven of er ook melding gedaan moet worden van sluiting van een jeugdverblijf. Omdat er toezicht plaatsvindt is het van belang dat ook van sluiting een melding wordt gedaan. Dit om onnodige inzet van middelen voor toezicht te voorkomen.

Artikel 3
Door de formuleringen in dit artikel stuiten we op het belangrijkste bezwaar van gemeenten bij dit wetsvoorstel.

Er wordt in dit artikel een norm gesteld voor de kwaliteit, namelijk ‘een gezonde en veilige leefomgeving voor de jeugdigen’. Echter, deze norm is door elke houder zelf in te kleden, want vervolgens stelt het artikel dat de houder zelf een kwaliteitskader vaststelt. Op deze manier kan elke houder zelf bepalen wat kwaliteit is en wat niet. Hierop handhaven is niet mogelijk. Wij stellen dan ook voor om, gebruikmakend van artikel 5, het landelijk opgestelde kwaliteitskader vast te stellen als de geldende norm op basis waarvan het toezicht plaatsvindt. Daarmee is vastgesteld wat de minimale eisen zijn waar een houder aan moet voldoen. De houder stelt vervolgens geen kwaliteitskader vast, maar een (beleids)plan waarin hij aangeeft hoe aan de gestelde eisen voldaan wordt in zijn jeugdverblijf.

Omdat gesteld wordt dat jeugdverblijven veelal een Turkse signatuur hebben, is het raadzaam voor te schrijven dat documenten (ook) in het Nederlands voor de toezichthouder beschikbaar moeten zijn. Dit voorkomt dat de inspectie veel meer tijd zal kosten.

In lid 2 wordt gesteld dat alleen de houder uitvoering geeft aan het kwaliteitskader. Voor een goede uitvoering zullen echter alle aanwezigen hieraan uitvoering moeten geven.

Artikel 6
In dit artikel wordt de eis rond de Verklaring omtrent gedrag (VOG) geregeld. Naar aanleiding van de ervaringen bij met name het toezicht op de kinderopvang verbaasd het ons dat in dit wetsvoorstel slechts eenmalig een VOG wordt gevraagd en hier geen periodiek systeem wordt ingebouwd, waarbij bijvoorbeeld iedere 2 jaar een nieuwe VOG moeten worden overlegd.

Artikel 7
In dit artikel wordt de aanwijzing van de toezichthouder geregeld en dat dient zorgvuldig uitgewerkt te worden. De huidige plannen gaan uit van een pool van inspecteurs uit verschillende GGD-regio’s die de toezichthoudende taken uitvoeren. Deze inspecteurs vallen op dit moment ieder onder hun eigen (GGD-)organisatie en worden formeel nu niet centraal aangestuurd. Daardoor zijn ze ook niet centraal aan te wijzen. Gemeenten wijzen aanwijzing van toezichthouders ‘op naam’ af, omdat dit te veel uitvoeringslast met zich mee zal brengen bij b.v. mutaties of personeelsverloop. Iedere betrokken gemeenten zou dan een groot aantal individuele aanwijzingsbesluiten moeten maken en die regematig moet aanpassen. Gemeenten prefereren categorale aanwijzing van de toezichthouder of aanwijzing via de GGD-directeur.

Artikel 9 en 10
Hierin worden de handhavinginstrumenten van de gemeenten benoemd. Gemeenten zien geen meerwaarde in het toevoegen van een aanwijzing als handhavingmiddel en willen liever handhaving volledig conform de Awb. Het betreft immers vooralsnog een zeer beperkte groep jeugdverblijven waardoor de handhaving, die hieruit voortkomt, waarschijnlijk door een algemene gemeentelijke handhavingafdeling wordt uitgevoerd. Ervaring (met onder meer de Wet kinderopvang) leert dat extra handhavingmiddelen buiten de Awb de handhaving slechts ingewikkelder maakt. Aansluiten bij de Awb, die op alle andere terreinen van toepassing is, maakt handhaving voor jeugdverblijven veel eenvoudiger op te pakken.

De Wet kinderopvang, die ook een aanwijzing kent, heeft geleerd dat veel gemeenten dit middel uit de regelgeving geschrapt willen zien, omdat deze weinig toevoegt aan het handhavingtraject en de afwikkeling feitelijk slechts vertraagt.
In het huidige voorstel is de aanwijzing niet optioneel maar verplicht. Zonder aanwijzing is b.v. een last onder dwangsom niet mogelijk. Bij andere gemeentelijk handhaving hebben gemeenten keuzevrijheid in de wijze waarop ze handhaven. Door dit voorstel wordt die vrijheid ingeperkt. De VNG kan hier niet mee instemmen De vrijheid die in de Memorie van Toelichting op dit punt wordt verondersteld is feitelijk niet aanwezig door

formulering van artikel 9.

Vervolgens worden de handhavingmiddelen uit de Awb en de Gemeentewet nogmaals in deze wet genoemd. Dat is niet noodzakelijk omdat die bevoegdheden reeds bestaan.

Ook wordt gesteld in lid 1 dat het college, als zij van mening is dat het jeugdverblijf de wet overtreedt, kan handhaven. Dit lijkt ons niet juist. Om te kunnen handhaven is niet de mening van het college bepalend, maar het feit of er een of meer overtredingen zijn geconstateerd.

Het apart noemen van de burgemeester (bij sluitingsbevoegdheid) is volgens ons niet nodig en schept verwarring. De burgemeester heeft deze bevoegdheden al vanuit de verantwoordelijkheid voor de veiligheid in de gemeente.

Reactie op de Memorie van Toelichting

Hoofdstuk 2 Bestuurlijk

In de Memorie van Toelichting wordt in paragraaf 2.1 gesteld dat artikel 2 Financiële verhoudingswet voorschrijft dat tegenover een wettelijke taak voor gemeenten een financiële tegemoetkoming dient te staan. Echter, omdat de financiële gevolgen beperkt zijn in dit wetsontwerp worden geen extra middelen gereserveerd voor het Gemeentefonds.
VNG stelt hier vraagtekens bij. Artikel 2 Financiële verhoudingswet stelt geen minimum aan wanneer er een tegemoetkoming verstrekt zal worden. Berekend is dat de inspectiekosten maximaal €1000 per bezoek per jeugdverblijf zullen bedragen. Geschat wordt dat ongeveer dertig internaten onder het wetsontwerp vallen. Dit is echter slechts een schatting.
VNG is van mening dat € 1.000 per bezoek niet een maximaal maar eerder een minimaal bedrag is. Daarnaast wordt geen rekening gehouden met herinspecties (na geconstateerde overtredingen) en met handhaving (na geconstateerde overtredingen). Wordt daarmee rekening gehouden dan is sprake van een veelvoud van € 1.000 per locatie per jaar. Voor 30 locaties levert dit een kostenpost op van meer dan € 100.000. Hiervoor zou conform de gangbare afspraken een compensatie in het Gemeentefonds kunnen worden gestort. Omdat de locaties zich concentreren in een beperkt aantal gemeenten kan dit via een decentralisatie-uitkering.

Daarnaast is onduidelijk of het bij deze 30 locaties zal blijven in de toekomst. Wij behouden ons dan ook het recht voor om, als blijkt dat er aanzienlijk meer jeugdverblijven onder deze wet gaan vallen, een aanvullend verzoek om financiële compensatie te doen.

Hoofdstuk 3 Wetgevingsaspecten

In paragraaf 3.4 wordt gewezen op de gratis VOG's. Er zijn inderdaad gemeenten die aan vrijwilligers gratis een VOG verstrekken. De kosten voor die VOG's worden dan door de gemeente gedragen. In dit wetsvoorstel moeten alle betrokkenen (veelal vrijwilligers) een VOG aanvragen. In de Memorie van Toelichting wordt gesteld dat de administratieve lasten voor de jeugdverblijven hierdoor niet toenemen, omdat deze VOG's in voorkomende gevallen gratis zijn en dus geen extra kosten met zich meenemen. De kosten die voor gemeenten worden volledig buiten beschouwing gelaten.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 9
In de toelichting gaat men uit van een onderzoek waarbij ook sprake is van hoor en wederhoor. Dit hoor en wederhoor wordt echter in het wetsvoorstel zelf niet geregeld.

Wij vernemen graag uw reactie op bovenstaande bevindingen.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad